

Jógvan Mørkøre, samfelagsfrøðingur:

Eiga at taka skæðlið nú!

-Spurningurin er um vit ikki líka so frægt kunnu taka alt skæðlið í einum. Tað er gott nokk ógvusligt, tá vit tosa um eitt total kollaps, bæði búskaparlaga og politiskt, men kann tað ikki verða til annað, so er tað meira rimuligt, at politikarnir taka skæðlið nú, heldur enn at halda fram við at skuldarbinda komandi ættarlið sigur Jógvan Mørkøre, samfelagsfrøðingur við Sosialin. Vit spurdu hann, hvat hann heldur um tær báðar avtalurnar við danska statin

Fyri mær tykir tað sum, at trupulleikarnir í fiskivinnuni bara eru fluttir yvir til bankarnar.

Vit hava havt eina strukturella kreppu í fiskivinnuni. Tess longri ein útsetti pinuna, tess verri gjørdist støðan. Tú hevði minni at rætta upp við, tá avtornaði.

Nú sýnist tað so sum, at somu trupulleikar bara eru fluttir frá fiskivinnuni yvir til bankarnar.

Jógvan Mørkøre vísir á, at tá tú tókst pengarnar frá fiskivinnuni, so fingur bankarnir heldur ikki tað inn, sum teir fingur fyrr. Lánini teir hava játtað fiskivinnuni verða rætt og slætt ikki goldin.

Hetta endar so við, at bankarnir fáa trupulleikar og hvat gera politikarnir! Jú teir endurtaka somu søgu og geva nú studningin til bankarnar istaðin.

Hvat er vunnið!

Jógvan Mørkøre ivast stórliga í, um hetta er rætta leiðin at ganga.

-Fer bankin kortini, hvat er tá vunnið!

Tá bankarnir fingur fyrstu 500 mill. søgdu politikarnir, at hetta varð ein varandi loysn.

Nú tá bankin skal bjargast fyrri áður ferð koma teir allir afturum aftur og siga, at hetta vistu teir longu av beinanvegin. Hetta meti eg sum ein stóra trupulleika, tá tosað verður um trúvirði hjá politikarunum og allari okkara politisku skipan sigur hann og heldur fram:

-Fólk kunnu ikki góðtaka, at politikarnir siga eitt, tá støðan í veruleikanum er ein heilt onnur.

So ein ivast í, hvat okkara politikarar í heila tikið vita. Nú hava teir tó nokk

ein varhuga av, at henda seinasta bjargingarroyndin helst kann samanberast við hetta at sminka líkið.

Hetta er júst sum við fiskivinnuni. Tú flytur eina privata skuld yvir til tað almenna t.v.s. til tað næsta ættarliðið.

Taka skæðlið í einum!

Jógvan Mørkøre sigur viðari, at tað tá er spurningurin, um tað ikki er líka so frægt at taka skæðlið í einum.

-Tað er gott nokk ógvusligt, tá vit tosa um eitt total kollaps, bæði búskaparlaga og politiskt. Men kann tað ikki verða til annað, so er tað meira rimuligt, at politikarnir taka skæðlið nú, heldur enn at skuldarbinda næsta ættarliðið.

-Men er tað ikki at fara ov vítt at brúka vendingina "at sminka líkið"?

-Tað er spurningurin. Politikarnir hava eina skyldu til at víssa sær, tá tú tekur hesar 350 mill. kr. aftrat umfram alt hitt, sum kemur aftrat, at tað er ein varandi loysn ella liður í eini loysn, soleiðis at skilja, at tú hevur trygd fyr, at tú fær eina umfjøgning í næsta umfari. T.v.s. at tú skal hava trygd frá donskum politikarum fyr, at tú kanst fá eina umfjøgning, sum ger, at tú kanst koma uppundan aftur onkursvegna.

Rokningin til næsta ættarliðið

-Men hava politikarnir havt nakað annað at velja í enn at góðtaka avtalurnar?

-Eg skilji væl, at teir liva í vónini. Men tað tú í veruleikanum ger við hesum fyrbils loysnunum er

at senda rokningina til ein triðja part, sum ikki hevur ávirkan á tað, sum er hent og hendir í dag, nevniliga tað næsta ættarliðið.

Jógvan Mørkøre sigur seg annars ikki skilja ein politikara sum Óla Breckmann, hví hann ikki um somu tíð, sum hann sigur, at støðan er so vónleys, mælir til at taka upp samráðingar við danir og har siga sum er, nevniliga, at vit longu eru endaðir í einum fullkomnum kollapsi.

-Hann kundi sagt dønum, at vit longu hava spælt fallitt, og at tað tí var vónleyst við hesi seinastu avtaluni!

Her hugsi eg sjálvandi ikki bert um Óla Breckmann. Men hann hevur so verið frammi við hesum og hevur samtundis góðtikið avtaluna. Tað eg meini við er, at politikarnir í síni heild áttu at mett um, antin hetta er nakað varandi ella um vit fullkomiliga eru farin á reyvina.

Upplýsingar hava verið til steðar

-Heldur tá, at politikarnir dylja nakað, tá teir ikki vilja víðganga verulegu støðuna, ella er tað so, at teir ikki vita, hvussu støðan er?

-Tað er væl eitt fultur í øllum tí politiska orðaskiftinum, og har koma eisini fjølmiðlarnir inn.

Alla ta tíð vit hava koyrt samfelagið út av bakkanum vóru upplýsingar til steðar, sum søgdu, at hetta vit gjørdur við fiskivinnuni, var óðamannaverk. Men eingin lurtaði ella tók avleiðingar.

Vit høvdu fleiri fiskivinnuting. Karl Andreasen, fyrrverandi stjóri á Hagdeildini royndi við

sínum tølum í nógv ár at vísa á, at gongdin var heilt óforsvarlig samfelagsbúskaparlaga. Og har sótu teir allir - spíssarnir innan vinnulívið og politikararnir og lurtadu eftir hesum. Síðani fóru teir heim aftur og søgdu, at tað var fiskivinnan, sum helt øllum uppi, hóast teir vistu, at tað vóru partar av fiskivinnuni, sum áttu at verið lúkaðir burtur úr, tí tað dróg bert eftir reyv samfelagsbúskaparlaga.

Duldu strukturreppuna

Jógvan Mørkøre sigur, at hóast hesa vitan, so koyrdi alt tað politiska orðaskiftið um spurningar sum eitt nú tað almenna mótevgis tí privata, um afturbering til fiskivinnuna, sum ber øllum uppi osfr. Harvið duldu teir, at tað í veruleikanum var ein strukturreppa vit tosaðu um og ikki bara ein fyrbils rávrúkreppa ella ein marknaður, sum sveik.

So eg ivist onga løtu í, at bæði vinnulívsfólk og politikarar høvdu hesa vitan og hetta innliðið, men eingin vildi tosa um tað ella brúka tað.

Jógvan Mørkøre heldur tó ikki, at ein kann geva vinnulívinum skyldina, tí tað livir jú frá hondini í munnin og heldur ikki

fakfeløgnum. Tað er tí tað politiska lívið og eisini fjølmiðlarnir, sum hava átt ábyrgdina av at fáa tær longu linjurnar fram.

Her hugsar hann tó fyrst og fremst um teir politisku flokkarnar, sum mugu finna sær politiskar strategier, ið røkka longur enn til næsta val.

-Og nettup tí at tú ikki hevur fingið hetta at virka, fær tú heldur tikið um rötina t.v.s. tosa um teir strukturellu trupulleikarnar, sum eru í samfelagnum.

Nú hava vit so aftur gloymt ella tagt burtur henda veruleika og hava fingið flutt orðaskiftið yvir til bankarnar istaðin. Tað er sum ein stór gardina er drigin fyr, har vit litið og einki vita um, hvat fyrigongur aftanfyrri - ikki fyrr enn teir bráðdliga rópa neyðarróp eitt viku-skiftið, og tá skulu politikarnir upp úr songini. Slíkt dugir ikki, tí tað er í veruleikanum eitt slag av gíðslatøku.

Søgan endurtekur seg

-Men er tað ikki ábyrgdarleyst av tær sum samfelagsfrøðingur at mæla til at lata alt fara?

-Eg sigi, at politikarnir mugu tryggja sær, at teir fáa tær

upplýsingar, sum teir hava krav uppá skulu teir skuldarbinda næsta ættarliðið.

Eg hevði sum politikari kravt at fingið øll tøl á borðið, áðrenn eg atkvøddi í einum slíkum máli.

Men lat meg endurtaka hetta: eg havi varhugað av, at henda søgan um bankahjálpin er søgan um stuðulin til fiskivinnuna um aftur.

Jógvan Mørkøre ivast annars ikki í, at vit eru komnir hartil, at vit hava spælt fallitt búskaparlaga. Tað er bara ein spurningur hjá øllum politiskum flokkum um at ásanna hetta og so fáa gjørt eina endurreisingarætlan fyr, hvussu vit fáa samfelagið á fótur aftur.

Við hesum sipar hann til broytingar á ymsum økjum, eitt nú í stýrisskipanini, valskipanini og hvørt av sínum.

-Men eisini á einum meira moralskum og ideologiskum støði kundi ein nú mælt til broytingar, m.a. at verandi politikarnir pakkaðu saman til næsta val.

Tað krevur, at tú fyrri tað fyrsta áðrenn, at tú er farin á húsagang og fyrst tá ger tú eina avtalu. Har

